

Gazeta „DRITA“

del dy here ne muaj.

Hajimi:

Pler 1 vit . . freng. 10.
" 6 muaj . . . " 6.

DREJTIMI:

Cahin Koloqna
Sofia (Bulgarije)

Hunoni per vethz Cnaj. *

DRITA

MIIRON TP DREJTAT E KOMBIT QÇIPETAR

Journal „DRITA“
paraissant 2 fois par mois.

Abonnements:

Un an . . . fr. 10.
Six mois . . . " 6.

ADRESSE:

Schahin Koloqna
Sofia (Bulgarije)

Organe Albanais bi-mensuel. * Mos per bot' e per te huaj.

Si skoj moti 1907 ne Turqi.

Moti i zise, moti i urijes e i vajtimit, done ne Cqiperi kur s'benet dritet e bje strelti e maës, e kur vjen ndoje gazep me mag prej Qiekit. Plo ne Turqi cili mot ka qene „i barde“, i bulmeçim e pa vajtim, qe te mundet te çauhet moti i zise? Dyzet vjet po i kaperxen, e nuke me kujtohet as ne mot „i barde“. Mot pas moti keq e me keq, zi e me zil. Jo ne mot, por as ne dite te barde nuke gejme dot ne Turqi ketu e triajet e ca vjet qe mbajt mund une. Me pare nuke di, por pas te ënave, eðe ne mos ioin te barða, pas te sotmetet munt te quhen „dite te barða“.

Kur t' iste Turqja ne guverne me pakë ment e kur te kie qelim per gaxha si qeveri, me Rusine s' haptet lufte, as kjo nuke dote gente skak e nuke dote guxon te i haptet lufte Turqise. Mire, ate qe meritonte e geti nga lufte, por c'fare mesimi mori nga lufte? c' duhej te bente e c' beri pas lufte e c' po ben sot? Evropa e nxori Turqine nga goja e ujkut eðe i da te bente ca ndertime e te mbliðte vehten. T' i lëme me q'ane ndertimet pô pse nuke mbajti atë uâne qe kis para lufte? pse punoj te liga e te keqja sa e pruri vehten e saja buze varit qe s' e qepetot dot sot as i maës dreq? Kjo este per çudi, s' na tregon çembel te dyjte historia. Plas luftes, ne vent qe te mblidhi mendjen e te ndrejqi pake i ða lumen fare. Mot e s'na mot më keq, dite per dite më te liga e më te zeza. Cdo mot i ri kujton motin qe skoj per më te imbare eðe duket si moti i zise i fundit. U bene triajet e ca vjet qe kestu skon Turqja. S' ka mot, as dite, qe te mos kujtohet kohet e skuara si më te mbajt e më te mira. Pasandaj cili este moti i zise i barde, e ku jene ditel e barða ne kohet te Hunde-maës? Te gida e tej pertej jane te zeza si katran e si lugat. Ne triajet vjet e siper u vrane e u suan miliune qeres, u ron e u ða gjide vendi. Kudo zi, kudo vajtime e mjerime, kudo gak e zjar. Plerse kestu, c' este skaku? Te gida Jane pa „psë“ e pa skak. As ne komp, as ne qeri s'ka faj, te gida Jane nga guverna, e cila s'este guverne por este lugat. Turqi, do-me-dene Sułtan Hamit bacne me qja 7, 8 eoke si ay vete, jo më eume. Keta bejne Turqin' e sotme, keta vrasin, keta presin, per keta e per qef te ketyre mundohet e skrtohet qide populli ne Turqi. Keta eoke te Sułtanit s' qohin ge tjater perveç kufelen e tyre, Jane te liq e te poster sa nuke benet më. Pluna e ketyre qeresse este ta genejne e ta rjeçin popullin. S' ka ne qeprese per dite te barða nga ne guverne me te tilë qeres ne kryet te punes. Zi e më zane per te skuar ditet sa t'i dale spirti kesaç qeverije, kjo dit e barde s' vonon sume, e aferme este.

Moti 1907, ne kete mot qe qene mbleður ne Hage te gide diplomat e Botes per naqse te pergilde, ky mot ne Turqi skoj me gak e me zjar e me ne-mije te liga. Keto gide bota i ka perpara sye, s' mbeti as ne qeprese per dite te barða me kete uâne qe mbajt Turqi, guverna barbare. Te gida gazetat e meða t' Evropes e skruajne qe nga ne te gida sa te liga punohen e sa gak deræt kot ne Turqi. Ne muajt qe skoj ne te tra vilajetet ku ndoðem oficer te huaj te varet Jane dy qint e ca spirt, dy te trehat Jane buðare, ne e trete prej te t'reje: Cqipetare, Tyrq, Greker e Serber. Kjo statistike este per

atje ku ndoðem oficer te huaj, por atje qe s'ka oficer te huaj, kudo ne Cqiperi, sa Jane te varet. Moti 1909 s' ka per te zene Turqine ne Rumeli. „Turqi moj e na-gene, moti 1908 te ka per te ngrene“.

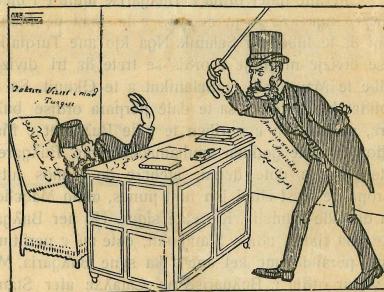
Stambolli ne rezik.

Cume here kemi dene ne kete gazete qe Turqia dotat kete keq punen ne haptet lufte me Buðgarine. Kete nuk'e domi ne por e done eðe Tyrqit vete. Ne oficer i Turqise kie derguar nga Stambolli ne artikul ne qe gazete turqist te Turqve te rij permi usterin e Buðgarise. Ky oficer flitet per ne artikul te ne oficeri te Serbise i quajtur Maçin, i cili ka qene kolonel, krye-oficer, i etetit major (ergani qarpi reisi) ne Serbi, pastaj dote eðe mendimet e tija. Na u duk per mire t'a kësajne kete artikul ekip e te cohën kendonesi tane c' dote ne oficeri i Turqise per usterin e Buðgarise. Oficeri nis kestu:

„Bete e ditur per ata qe marin weg guhe te huaja se kudo etypen gazeta, te perkohecme e libra te nevojeime per qdo ge. Pler dite mendjeza e qeriu usqehet me te reja. Nden ne, dote Tyrku, nga tirania e zeze e Sułtan Hamidit qdo mendim diturje porsa piñet vdes. Bota perparon a lartoshet, ne skojmo poete e më poste. Kao mje oficeri te Turqise nuk kane ne gazete usterije qe te mesojne ge te re, eðe ata qe dine guhe te huaj nuke mundin t'i sjezin e t'i kendojne gazetat e huaja qe flasin per pune t' usterise. Neditzaj me ra ne dore ne gazete e huaj ku pase ne artikul me rendesi te maës, kjo me stytte dom disa tjaqe.“

„Pla luftes me Rusine Buðgarine e sotme iste vilajeti i Tunes ña sanxaku i Filibese. Pla nezeti e ca vjet Buðgaret u hoâne mi Rumelin e Lindjes ñe e baskuu kete me Buðgarine, e kestu u maës Buðgarie po-ðuaj dy here. Me sundim te mire te Princit e te ministrevet te zotte, buqesia te trageria u zgeruan, jeta ekonomike u etua teper, e pas ketyre skoj eðe usteria cum perpara, per te cilën krye-oficeri i etetit major i Serbise, kolonel Maçin, per usterin e Buðgarise dote keto: „Sot per sot Buðgarie munt te nxjere 350 mijl luftrata, por pas pak vjet nxjere 450 mijl. Vaq ketyre ka eðe 70, 80 mijl ruajtes te vendit. Sot ka nente divizje, ferka, eðe ne kohe lufte tetembeðjete divizje qe bejne nente orði te meða. Usteria qe este sot nene arme, este se gidas e mbaruar eðe gati per lufte, s'ka as ne ndryçim nga më te mirat orði t' Evropes. Pler te vene ne kete skak te gide lufaret qe munt te nxjere ne kohe lufte, Buðgarie perpiqet sume. Buðgarie ka 248 mijl dyfge manliher ñe nente batare topa te zjar-epejte te malavet, ka porositur eðe tetejat e ne batare topa te zjar-epejte, e taleti epejat orâja e Buðgarise dote mbusset me më te miret topa. Ka porositur eðe sume dyfge e arme te cilat taleti epejat dote jene gati. Nde usterit Buðgarie, telegraf, telefon, projektor per drite elektriku, baðone, reðumba te postes, torrido e sume te tjerja vegela te luftes, i ka te gida gati. Ka ne flote te vogel ne Tune, po pregatit eðe ne flote te vogel ne Det te Zi. Vendin po e forcon sume mire. Buðgaret rime ne serbim t' usterise dy e ger me tre vjet, ustaret kane discipline te maës, oficeret Jane te dijesim e t' urte. Do-me-dene si oficeret si ustaret Jane se gidas te mbaruar, eðe Jane giðene ne perparim.“

Keto i dote qe oficeri i Serbise, pasandaj oficeri i Turqise gykon e flitet kestu: „Ne çikofsim karten e Buðgarise sohim ne te dy anet te Baðkanenvet dy uâne te hekurt, qera nga Varna tjerata nga Burgazi basköhet ne Sofje. Nga Sofja ne uâne vete ne Serbi e basköhet me t' Evropes, tjerata ne Ra-

I mjeri sy-zı e faqizi i maës vezir i Turqise, i dote ambasadori t' Amerikes: aman ambasador efendi, te nûðja kembeni e doren, s' kam faj un' i ziu, me ñane urðer pertej nga „Yâi“, c' te bej un' i mjeri, kam frike nga Tahsin paea e nga Izet paea, e nga eçjhu Ebül Huda tmerhem! aman, t' arðte keq per mua! Ah! siker t'a dinte zoteria jote sa i dua une Ameriken eðe Amerikan!

(Plo-po-po, eðe bastuni qenka prej ñane, me ne te rene ma mer spirtin!) Ambasadori i Amerikes faqiezit vezir: qeres te poeter e te na-turpsim! Ju daski te mybâni skoħi at protestanevet, ju daski t' beni te liga pèresse t' Amerikes he! ju, me duket se, daski rygefet niga qerezit tane he! Ty per se te kane vene ketu? Dyej qafen ti eðe ata qe te kane vendosur ty ketu!

حکوم ترکیه نا وزیر قره کوزز — سمبیری

امريقا سفيريه: امان الجي افدي حضر تلري، آياغى

اويمه، بن فاختم يوقدر، سر اي هايابوند الديني امر

اورزىسىنە حرڪت ايتىم، نې يېمىم، تحسين و عنز پاشالارنى

قوروقىرمۇ، هلە ابوالهدادن بىتون بىتون بادىم باطلاپور!

امان، قىيمىتىكى! آم بىلەشك الجي افدى حضر تلرى تىر

سۈرمەن اميرقا و امير تاتىلىرى! (آى، آى، آى، باستوندە)

دهشلى ائش ما!

امريقا سفيرى وزير روزات مظاھر: ادبىزز

او تاڭىزى خىلەن! سىز اىستېر قېباچى پروستان مكتبى!

سى زىيارەتلىقى! سىز آدمىلەنە! سىز المق اىستەر رووشتى

امرىناتانك آدمىلەنە! سىن بوسنان قورقۇنى اوەلەجق

بۇرددە؟ دفع اول، يېقل سندە، سىن بورادە بىلدەرنىدە.

domir e tasti epejti dote mbarohet ger ne Qostendil e ger ne sinort te Turqise. Veç ketyre ka eðe te tjera uâne te hekurt a te bera e qe po behen. Me keto uâne te hekurtta Buðgarie ne pakë dite, epejti e lehte e mbleðte te gide usterine ku te doje. Pler usterin e Turqise ka veteq qe uâne te hekurt, Stambol—Andrinopol. Pler te derguar usteri nga Anatoli per ne Buðgari më e skurtera uâne este kjo, pô Sułtani qaga nuke le te skoje usteria nga Stambolli. Taboret e Anatoliit vine ger ne Izmit e hiðen ne Teqir-Dag e ketej vene me kembe ger ne stasion te Muradîse pastaj i hipin ne uâne te hekurt, e kestu skon sume kohe, Buðgarie e dergon usterin e saja me uâne te hekurt ku te jete nevoje. Buðgarie munt t'a mbleðte te gide usterine ku te doje më pak se ride ne jave. E kestu me aq epejtim te mad mbleðast orâja e Buðgarise ne sinoret te Turqise. Ne kete te pakë kohe Turqia s'ka tjater fuqji perpara orâise buðgare perveç, tri divizje, ferka, nizamizte te ordi's se dite ñe divizje redite te Andrinopolit. Nga keto kater divizje qe pîses do e mos dote mybâyet ne fortessat t' Andrinopolit. Buðgarie me ne sumice te maës munt t'i hiðen Andrinopolit e tâ marin kete qytet, este fort pun's ren'e

ظن ایتم مع هذا مولانک حوشنے کیتمک ایچون بولیه قوری روعده بولنمش اولمی، و کویلیلرک اشکسیله محکوم اولوب وادی فرا ده بولنان برادرلرینک غفوی استھصال ایٹک و بولیه نکله الام ایده جکی بطور حکومتہ بیچارہ کویلیلری بر دفعہ دها صویق فکری بسلامش او لمی مختارلر. یوخسے اسلام بک بک اعلا بیلورک او لیه بر دناتی اونکاب ایتدیکن قدربرده، جوز قیوغه کیرسے یکری دوت ساعدتن زیاده یاشایماز.

ین صوفھسی، ماموریت فوق العاده سنت ایلک دولولرندہ قونیه آیسی فرد پاشا ماهه بر آرناؤادق مسلسلی پیشروب قوتارقدن، و یوقاری آرناؤادغه جلاڈی شمسی پاشانک تخت قوما دساندھ طوبی، قومباره هی و هر درلو مفاسیله بر قول اردو سوق ایده رک بکرلر وطن اولادیست باعث شهادی اولدقدن صوکره اسکوی تلویت دوللرندہ کویا بر آی نصیحت جک ایتدیکی صردد « نه یا یام تأسیدن باشقة مؤلمه سندن بمحب ایتدیکی صردد « دیرک بتوں قباصی، ادامه اقباله موافق بولینی قونیه لیاقله کین فرید پاشایه یوکاتمک ایسته مش ایدی. حالیکو گلکتزمزه آز چوی معلق اولان بتون فایشاده صوفھنک پارمغی اولدینه دائز ر بر جوق اوراق رسیمه الام ایدلش اولدینه انتقام! انتقام! دیه فریاد ایدن بات شهداستن قانی محمد فرید، حسین حلمی و بوئنه مهاجری شمسی پاشالردن آلمغه هر آرناؤادک بوج بیلکنی صوفھنک ده معلومی اولق او زرہ شورا جقدہ اعلان ایتك مجبور اولدم.

کوریجیدن الیغ معلوماته نظرآ بوند یکوی بش کون مقدم کو ریجمنک بر ساعت مسافھه سنده بولنان بیو پوشیچه قریھی جوارنده پوھی قورمش اولان یتش بیش کشیدن مرک برو توان چته می اور دن کچن عسکر او زریه سلام آچه بر رخاوش، ر او نیاشی، اون نه شهید ایتملر ایش اشقیادن کیسمنک بورنی قاتاماش. صوفھنک قولاقلری چیلانسون!

بیلکن کز ریوغرای شو اسلام بک کلپ و امسیله سندن تیبلیک مجبور اولدم. بادین کو ریجھه طریقیه یانیه ه متوجه حركت ایده حکم، مشهودات ذاتیه و مسمو عات مونوھی ب دری بیلکن روم. الافانگه ۳ کانون ثانی ۱۹۰۸ سلانک. لاب مار تالو زی.

Ndihma per perkłimin greqist te libres:
Gipneria q' ka gene, q' este e q' dote behete.

Nga Gibin-El-Kom-i (Misir).

G. Θ. Papakosta	dolare 3—
D. Ndrici	1—
M. Marko	1—
Arqimiai Opari	1—
Kodra & Cqipetarevet te Kruosevs	1—
I vogeli Krusoovar	1—
Spiro Dine	2—
Vangel i Sotirit	1—
Lon Naçi	250
Kristo Kotta	1—
L. C. Guri Capit	4—
Petro Nuni	1—
Hasan Agaj	—50
Nexip Hyseni	—50
<i>Nga Gipneria.</i>	
M. Lekeduei	gross 20
Δ. Konduca	20
X. Agaj	10
A. Golemi	20
M. J. barera-ndertoesi	40
D. Girokastra	10
H. Agaj	10
H. Çausi	40
<i>Nga Irkucka (Rusi).</i>	
Piro Koloşa	rubla 3—

BESA A FEJA E CQIPETAREVET TE VJETER aferon te mbarohet se etypuri, nga qy ekak u luteui giid atyre qe kane mare griseime t'i kdejne baekie me ndihmat de me emerat qe te etypen ne libret.

A. Stojani

Rédacteur responsable : Schahin Y. Kologna.
Etypur ne stypeeskrojet „Mbroflesia“ Kristo Luaras i, Sofje.

جنوی ایتلک فالشیدقلاری، غراموس، بریسته ری مجوجه جهتلرندہ بر جوق بیکنای، حتی نفواده پایا فریستوی آلتی نفر رفیقیه و کسریه ده با شعالک اوغلی و آستوس ناجیه سنده بر قاج بکچی آرتاؤدی باربارانه و نامردانه قتل ایتدیکاری و هر کون دیکر بر طام بیچاره بیز ایچون بولنله بیرو ایلدکلر معلوم مدر.

بو قدرله اکتفا ایتن یانکسیلر کنده سلانیک ایچنده ملتداشلری مفتیش پاشانک بورنی دینده اصحاب مراسیدن کوریجهل سیرو افسدی بی و کوریجه ایچنده دیتری هکی دخی شید ایتدیلر! فیحانه الله! آلادق به مدلن فورصان! سن یون حیدولری ماسکونه نایلر ایچون چیقارادک آرناؤداردن تی ایستیورسل؟ یو حسنه « مفالیا بدآ » تاریخنده بر موقع بالا شغال ایتكی قورلاده ملت ایچون بلغارلرک اللذن مقدن مایوس اولدیک ماکدونیا خاصه سی آر آناؤدلقه تمین ایلت ایستیورسل؟

مفتیش پاشا حضرت تلری؛ ماکدونیا معلوم اولدینی صرتیبه ده اصلاح! ایتدکن صوکره یانیه ولایتی ده فرمنزی قا به بیامق ایچون عقلنجه بیوک دیلوهمی بیلکی اصول بلاهت نوی او را باده تطیق ایتكه باشلادی. بو مولانک شفرملی عموم بر تارفا نی ایمه کچرک او قویین زمان حیرتمن حیوره دو شمرک و بو پاشا قدر حکمت حکومت و اوقاف بر دیلوهات آورو یاهه بیله نصیب اولماشدن دیرک بیک سکره ماش الله او فلهام! تارفات حل اولنخنی شورا جقدہ یازمده ماش الله بو یاشایه دیکن کنکی دیکنی الیلور میسک :

تاغراف

یانیه جهتلرندہ قومیه جیلک ایتدکاری تحقیق ایدن بیرام فھی و قارداشی چارچزو رو فرقاسیک جیاما درسدشلریه موقق اولاجنخنی فطیماً وعد ایلین اسلام بک کیورایه هر خصوصه معاوته ایلکی اهیله توصیه او انور، روم ایل عموم مفتیش :

حسن حلمی :

ناصل پاشانک بو پالانه نه بیوروسکر! یاهو! بزم بیلکیمزر بیرام فھی قومیه دکل یونان قومیتلرینک تھیوزات حقوقشکناته و بی ادبیانه ممالک ایچون چیقمش حیتی بر آرناؤاده. یو قسه بیرام قمینک، وظف او لمدینی حالده تائین آساشه، مادا فھم و محافظه وطنی چالیشمھی مفتیش پاشانک حیتیه طوقنور! دیک او لیور که بزده کیر دیلکلر، طوئنلر، بو شناقل راح مثلو قول لریز باعی اوله رق مولا حلمی و اهلپاریش سوئن بیریله مهاجر اوله نم، کدیق، کویکمز عربه اوسته، اولادر بز جیلکلار مزک بر آرناؤاده. یو که میزنده دیکری قوچاغندم، اول زمان مهاجرین قو میسونی ریاستی اشغال ایده جات اولان حسین مولانک طور استبدادی، چهره منحوسی قارشوده تیز تیر تیرتیه و لک بیک بر لقمه امک ایله صیغه هجق بر مسکن دلهام، بوکاده موافق ایچون عرض و ناموس دشمنی اولان حکومت دیلهه منحوسه سه جواهر عصمنزدن بر روح حصه تقدیمه مجبور اوله اولیه هی دفع اول به حرف قارشمدن! یقل شورادن کو زم کو رم مسون! قیر بوسی ده انسانیت بر از نفس المون! اکر اسلام بک جوق مقتدر ایسه ماکدونیا قومیتلرینک تمقینه کوندر سکا! یا مازسک! ایده منسک! زرا اولیه بر لستا خلقده بولنچق اولور سک موسو سیویلر سی، اسلام بک یله رابر قور و عندهن طوقلاری کی افندیک او لاجق نظر الله فی العرض وطن اصلیسی اولان مقول طاغلرینه قدر فرایندرلر.

اسلام بک کلپورانی جوجو قاشنده بزی طانیزم وطن فدائیلرینی شید ایتك و یاخود حیله ایله غدار حکومتک الله تسلیم ایچون کی بر جانته اجتسار ایده جکنی

* سلانیکدن مکتوب *

بیوک دیلومات مفتیش باش!

اسکوپدہ ایکی کون آرمدن صوکره سلانیک مواصلت ایتم. ین ده صوچنگه مو جدی حسین حامی داڑه مفتیش هیچیلے ماماً حمد او لیسن عافیندیده. هیچ بز سکرلی روم پالیقا بیا کاه صول کاه صاغه دو نرک راست کلکی دیکی بورنی سوقار. صلاح وردیکی امری او رو بیالر مداخله ایده آشام سکری آلو. تا حق بزه اتهام ایتیکن ایجنی بر حامیسی بولو تمازه حسپر لقی آکلاسه دخی وردیکی امری دن نکولی محل حیثیت بیلک غدرندہ ثبات ایدر.

اجرا آت مهمه سنت اک زیاده شایان تذکار اولانی، اینیه امیریه و بالخاصه دروللرندہ جهالت تدریسی او لینان مکاتی تلوین ایتدیر مسیده. بوندن مقصده بخوص صادره پاک ده تعیق تحقیقات قیدنده، او لیان او رو بیالری اویالامق بر آرقادشک دیدیکی کی کوزلری بیوامقدره. خلقی، کنندی صلاحیت تامه سنه، ایتار در مقیم ایچون الک گوک قفرعت اموره عائد عر خجال و او را قبول ایدر، فقط بالکر دوازه عائد سنه حواله یتکله ایکتا ایده رک شایع اموری دها زیاده شد خارجه یا خود فلی بولهانلرک امرلری ایشا و عنزت پاشالرک و یاخود فالی ابوالهانک امرلری شو قدرک: بوا امری ایتملر کنندی تدیری کی صائمدنه اولدیش ماهر، بیوک بر دیلوماتدرو!

روم ایل احوال دهشت آورینک بر مدت دها استقاسنه ین ایتش و بیعنی ایفا ایچون بولیک ایلر اصلو دیلو ماسی ده بیخاره روم این بی طیان دم دریانه بونغمدن عارت بولو شد.

روم ایل مفتسلکی ماموریت معتماً بہاسنه تعین اولوندوغی زمان ماکدونیا دیکن بلغار قومیتلری وار ایدی. پاشا حضر تلری در حال، پالپاریله سر برده: « نه طور بیوروسکر به! ماکدونیا بلغارلردن زیاده سر زرله عاندره! اک سزده قومیتلریکی چیقارمه حق او لور سه کو ماکدونیا بلغارلر و بیلکلر جک» دیدی. و نصاع و طنز و رانه! مفتیش پاشانک هشتریلر میانده تردهه بر قائل، بر قورصان، بر جیبدود بولیلر سه الیه ویرکاری سلاح و دیسیانلرله همان ماکدونیا سوق ایتدیله. سافر، کریده باقی رق قیزیلر! بیلکلر کو زی او کننده بلا ترحم اتفاق او لان صی و صیان فرید و فغان ایلکن، ساقی ین مولانی حسین حلمی یشیل جو خملی ماصھی او کننده، قو قش سیاست بیز ایتیسه سنه کری و وردک بر طرفن آورو بیالر: « نه بیام افندم! کور بیوروسکر بیا بلغارلرک ایستادیکتی دیکلری ایستیهیور! ماکدونیا ملل مختلفه مسکندره. ذات حضرت شهر یاری اصلاحاتی درین یاعز فقط هپھی حوشوند ایتك ایست! باد شاه و کیل! انسانیت حامیسی!...! صفتله سوز و بیرمکه اراده آسیش ایدر ایخ اصلاحاتک اک مکملی اجراء و تطیقندن کیو طوره میهیغ « سوزلری سویلر و تأمین موقفت ظننده بولنور. او نرک معنالی ظنلرینک فرقنه بیله و ارماز. دیک طرفن اشقاچتلرینک دیسلر او ن دسپو تلر له یونان قو نسلو سلرینه: چنلری ترید و تأکید ایدر لر سه پارقی بی او نرک قازانه جنخنی ایمدوک تشویقات ابا هنر بیانه سه دوام ایدر.

* * *

روم پالیقا بیلکن، حامیلری مو لامیدن القدلری جسازنله، توسعه داڑه شقاوت ایدر لر کیا میزندن بیانه سه دوام ایدر.

Gazeta „DRITA“
dël dy here ne muaj.

Hajtimi:
Tir 1 vit . . . Ireq. 10.
" 6 muaj . . . " 6.

DREJTIMI:
Cahin Koloja
Sofia (Bulgaria)

Hunoni per vethz t' uaj. *

DRITA

MIRON TE DREJTAT E KOMBIT ÇQIPETAR

Organë Albanaise bi-mensuel. *

Journal „DRITA“
paraissant 2 fois par mois.

Abonnements:

Un an . . . fr. 10
Six mois . . . " 6.

ADRESSE:
Sehahin Koloja
Sofia (Bulgaria)

* Mos per bot'e perte huaj.

Te daçurve pajtimtare
e kendoqes te Drites.

Ketjet e tutje gazzia Driza dote dale me rrua dy here ne muaj, dote kete e së arrikuj qerqet e turqit, me skronja turce. Vajta ne qe banje afer Sofjes, nga e cila paqe dobi është jam mire nga sendetë. Nga vrontimi i t'i përi i gazzes me u prene e së pajtimt, përvë kesaj kemi e së bërg andrij ketjet. U luftrimi emre gjithë kendoqesve tâne e miqve te na ndihm me pajtim e më te tjera qe te mundim te punojme e te raçojmë, ndryshe liket e kemi.

Cahin Koloja.

Si ekjone punet ne Maqedonji?

Sivjet punet e Maqedonji janë fort te ngalçarura, janë keq e mos më keq, e së duket dote nxihan e dote katramosen më tëpër. Çeta te Grekut e te Serbit ka plot e së per dite guverna greke po armatos e po çon ne Turqi andarje, barbare t'eger e t' poster. Pse dalin e q' pune bejne keto faqezesa çeta te Grekut e te Serbit? „Ujku t' i haje“. I vene ndihme Turqise qe te kete q' te dote përparrë Evropës e me mos i bejne „reformat e xandarta“.

One, veçeglat, se i maafti reformator Hilmi paqa na qenka diplomati me fllet. E pse, e q' beri karkalec? Se, beri si beri, baskoj Greket me Serbet kundre Bułgarevet, e së ay vete pi çibuk e ben seir se largu. Kjo qenka më e është politike e Hilmi paqes: pernda e mbretëroj! Kjo politike i ka ngrënë kokën Turqise, kjo e ka per te hëa të gropat e është qe te mos dale kupe. Evropa Turqise i ka dene e i dote: ato vendin, epu te drejtë te gjidëve te perjeqësme e te barabarta, siguro jeten, gene është nderin e qeresve, te cilet deresin e alurjine. Plastaj te liqë stypu kryet, kryengritësit beji terbije. Pô tارتاتکومداجا Turqi jeten t' i mireve e siguroi dyke i hëa të neper burge te tmeruar e ne det, gen' e t' nderimve e mer e u jep këpucërisurë; nderin s' e qeh fare. Këleç, këleç guvernes hađdupe, korða e qysqia e xbut e ben vaj qeverine barbare. Pa le t' jà bejne — kane te drejtë t' jà bejne, e së sigur dot' jà bejne — si ne lirit: jaste nga Evropa maskara barbar. E kestu me dy fiale t' Evropes plakë, Baba Dovletit i mپilen trute, e, bëtin nene eale, iken e dyen qafësi qen i xgebosur. Mire pô eës Evropa e që që paska eës më te liq se Baba-Dovleti: Greqia e Serbia janë më te liga se Turqia.

Ri etrember por folë drejt, dote fjala eqip. Bułgaret, mire liket, me te drejte ose pa te drejte, punuan e u perpoqne njëzet e pese vjet sa i organisë e i benni gati njëkombastë e tyre ne Turqi qe te ngrënë e te kerkojnë te drejta duke derfurr gak. Mire liket bene qe kryengritje; u vrane, u është, u doqne. Evropa mori masat e së i është: dale, Turqise. Dote doni q' bene Bułgaret, k'u Jane reformat? Vërtet keto reforma janë te xandarta? Haxi Kontrolli sot per sot e sëtë si i cencatur, e sëtë e ben sikur s' e sëtë, degon e ben sikur s' degon, pô per Turqine keto reforma, ndonëse te xandarta, janë rëfime t' ohtikes qe ka Turqia. Kontrolli e sëtë që qëndron, te cilin e dergoj Evropa qe te ecohë a qeront dot Turqia ne Rumeli apo jo. Arâdi e pa Turqine e sës kupet qe s' ka eënrim per té. Taçti ri e pret ne Selanik sa t'a percjejë Turqine per n' Anadoël. Kete te mire kus jà beri Turqise? Bułgaret. Haxi Kontrollin kus e soñi, kus jà lutti Turqise? Bułgaret. Atehëre, aksokolun e qofte Bułgarevet. Pler kete ge, ata q' e mohojne kete qëndrim te Bułgarevet, janë trukalbur ose te liq e te poster. Mire pô Greket, Serbet e te tjeret done se: Bułgaret duan qe Maqedonji autonome qe pas pak kohë tâ bejne si Rumeli-Carkine, tâ bështojne me

Tindja e sëtpis Isuf Planxit ne Valea (Çpat).

Bułgarine. Pô Greket e Serbet kur te kene fuqi e te mundin nuk' e marin Maqedonine? cili nuk' usqen qe te t'ile decirë? Guverna Bułgare e te gjide Bułgarevet deresin e done: Si te duane Fuqit' e međa astu le tâ bejne Maqedonine, vetem nga donjt' e Turqise tâ s'petojo. Greket është Serbet e kane vdekje autonomi' e Maqedonise, duane tâ ndajne. Pse? se si te benet Maqedonja autonomi Grekevet e Serbevet s' u mbetet as qe fuqi atje. Greket janë te pake, neper qytetë e anes se ditit; Serbet janë hij. Greket ne Maqedonji dote mbeten si ne Rumeli te Lindjes, nuke dote kene eumice qe te mundin te bejne te tyren. Bułgaret ne Maqedonji janë te eume, do e mos i mbystin Greket. Sikundre qe kemi dene e sëtë tjeter here ne kete gazete, sa-do qe duken te pake Cqipetaret ne Maqedonji, munt qe te kene fuqi më eume se Bułgaret atje. Te gjide muhamedanet është Vllah ne Maqedonji, e sëtë sigur qe dote mbajne anen e Cqipetaret; pra as njoj Bułgaret nuke dote mbeten më poete Cqipetaret. Kjo qe taçti duket si ender pô per ato q' qohin mire punen e Maqedonise, s' e sëtë ender, e sëtë punë qe benet, e sëtë qe qofte se benet qe Maqedonji me vëthe nene kontrol t' Evropes, te pakën gysma e Maqedonise dote mbajne anen e Gjiperise. As qe muhamedan nuke vete n' Anadoël kur te jete Maqedonja nene kontrol t' Evropes, Greket me Serbet dergojnë çeta ne Maqedonji qe te merzitet Evropa e tâ ndajne Maqedonje pas çetavet! C' i ka qenjë mendja te çkretet!

Vene çetat e Serbevet neper katundate te Bułgareve done: te lini Eksarqinë është t' qihni Patriarqinë e sëtë e skruhi serb e te kendoni serbjet ne kice e skolë ne doni qe te s'peton nga vdekja e nga zjarmi. M' ane tjeter andaret e Greqise e t'rengjone Bułgaret qe te heqin dore nga Eksarqia, te skruhen grek është te kendojne vetem gregjet. Pler sa Bułgare janë bere grek e serbe nga frika e çetavet? Te gjide nuke benen është katundate qe kane lene Eksarqinë nga frika e çetavet te Greket e te Serbit. Bupa gra e femije bułgareve te vrare pëq çetave te Greqise e te Serbise, nuke janë më eume se pese-qint, ne tre kater vjet e siper. E q' rezik ka per Bułgaret kjo eumice? Pler kundre per Bułgaret benet mire se gjide fajti i ngarkohet Greqise, e cila dergon çeta per te bere botën grek me pañë e me korðë, me intrigë me posterë e te veçeglat, fut hunden atje ku s' ka as qe te drejte. Evropa keto i eñë e i më vez te

gjida. Andartet i armatos, i paguan i dergon ne Turqi guverna greke, andartet janë nene urðer te gjidet te Greqise është te dësptorëvet te Tlatrkhanes. Kryetari i komitetit t' Adines per te derguar andarte ne Turqi, e sëtë kryeministri Teoloqi. Kjo pune e sëtë ne sës, s' ka qeri qe te mos e dije. Gazeta frangjët qe del ne Sofje „Le Courier de Sophia“ kete qe e tregon me dokumente t' ofisialta. Kjo gazete — nuke di se si e vuri ne dore — perbotoj qe letre te ministrit te pumevet te jastme te Greqise, z. Skuzes, te cilin jà kis skruar kryeministrit, Teoloqit. Letra is kestu:

MINISTER
i
HUNPET TE JACTME
Sekrejt e parë
Nr. 3,539.

Zoti Kryeministri,

Adine, me 28 gjetor 1906.

N' emer te kombit, ju lutem t' i pagoni krye-andartit K. Gudas te hođat qe ka per te mare per glesene te 25 sotave te çetes se ti, e sëtë me është mar lirine te ju dom qe te mos perseritent te t'ila yerra.

Ministri
A. Skuzes

Me te kenduar kete letre, u habit Skuzes e së përgjegështoj neper disa gazeta t' Evropes, pô sa para ben! letre ka e sëtë numurin. Nga e sëtë kësaj letre vrane ne bułgare n' Adine se pse ay hyntë delte te agent diplomatiku i Bułgarise e sëtë sikur ay e paska vjedur e derguar ne Sofje kete letre.

S' e sëtë nevoje per letre t' ofisialta e per te tjera dokumente, gazetat e Adines janë miaft. Te fëshurat e sëtë intrigat e gjime te t'rengjona ne gazetat, e sëtë Turqia i di fort mire te gjida keto, pô Ditegurterë i dëkut sikur e sëtë mire per politiket te sajë te mbusët vendi me çeta me qëlimë te perkunderta, pô kungu është mi krye te sajë dote ëyhet, kjo e sëtë sigur.

Illo kisë vajtur n' Adine mbret i Italise.

I paçakti e i paçakti ujetimi i mbretit t' Italise n' Adine, futi ne dyshim te mad eume Cqipetaret. Ne disa letre nga Cqiperise e nga perjasta na është së, vajtja e mbretit t' Italise ne Greqi e sëtë qe çetave me rendesi te mañë, e sëtë e rezikimë per interesat e Cqiperise e te Cqipetarizmes. e te t'jera

* Türkiye Diyanet Vakfı
Kütüphanesi
İstanbul Arşiv Merkezi

